

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
Α.ΔΙ.Π.
ΑΡΧΗ ΔΙΑΣΦΑΛΙΣΗΣ ΤΗΣ ΠΟΙΟΤΗΤΑΣ
ΣΤΗΝ ΑΝΩΤΑΤΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ

HELLENIC REPUBLIC
H.Q.A.A.
HELLENIC QUALITY ASSURANCE AGENCY
FOR HIGHER EDUCATION

ΕΚΘΕΣΗ ΕΞΩΤΕΡΙΚΗΣ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ

ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΚΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΙΔΡΥΜΑ ΑΘΗΝΑΣ

ΤΜΗΜΑ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΚΗΣ

Νοέμβριος 2008

Η σύνθεση της Επιτροπής Εξωτερικής Αξιολόγησης (Ε.Ε.Α.)

Η υπεύθυνη Επιτροπή για την Εξωτερική Αξιολόγηση του Τμήματος Πληροφορικής του Τεχνολογικού Εκπαιδευτικού Ιδρύματος Αθήνας αποτελέστηκε από τους ακόλουθους πέντε (5) ειδικούς εμπειρογνώμονες, οι οποίοι επιλέχθηκαν με κλήρωση από το Μητρώο που τηρεί η Α.ΔΙ.Π. σύμφωνα με το Νόμο 3374/2005:

- 1. Καθηγητής ΧΡΗΣΤΟΣ Ν. ΣΧΙΖΑΣ (Πρόεδρος)**
Πανεπιστήμιο Κύπρου, Κύπρος
- 2. Καθηγητής ΘΑΝΑΣΗΣ ΧΑΤΖΗΛΑΚΟΣ**
Ανοιχτό Πανεπιστήμιο Κύπρου, Κύπρος
- 3. Καθηγητής ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΣΑΜΑΡΑΣ**
Πανεπιστήμιο Κύπρου, Κύπρος
- 4. Δρ ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΦΑΚΑΣ, Senior Lecturer**
Πανεπιστήμιο Manchester Metropolitan, Μάντσεστερ, Ηνωμένο Βασίλειο
- 5. Δρ ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ ΖΑΦΙΡΗΣ, Reader**
City University, Λονδίνο, Ηνωμένο Βασίλειο

Εισαγωγή

Η επιτροπή εξωτερικής αξιολόγησης (ΕΕΑ) συνεδρίασε από 24 μέχρι 28 Νοεμβρίου 2008 προκειμένου να συντάξει την έκθεση εξωτερικής αξιολόγησης του Τμήματος Πληροφορικής του Τ.Ε.Ι. Αθήνας. Ειδικότερα, μετά την ενημέρωση από την Α.ΔΙ.Π. το πρωί της 24^{ης}, το ίδιο απόγευμα η ΕΕΑ συνεδρίασε στον χώρο του Τ.Ε.Ι. και είχε σύντομη συνάντηση με τον Πρόεδρο και τους Αντιπροέδρους του Ιδρύματος, και τον Προϊστάμενο του Τμήματος Πληροφορικής. Κατόπιν, η ΕΕΑ ξεναγήθηκε στη βιβλιοθήκη και στους χώρους του τμήματος. Την 25^η και 26^η Νοεμβρίου η επιτροπή είχε εκτενείς συζητήσεις με αντιπροσωπευτικά μέλη του προσωπικού του Τμήματος και επιτροπές (πλήρης κατάλογος παρατίθεται κατωτέρω). Την 26^η Νοεμβρίου συντάχθηκε το πρώτο σχέδιο της έκθεσης (αφού προηγουμένως εντοπίστηκαν, συγκεντρώθηκαν και αξιολογήθηκαν συγκεκριμένα πρόσθετα στοιχεία, που κρίθηκαν απαραίτητα) και πραγματοποιήθηκαν συναντήσεις με φοιτητές, εκπαιδευτικό, τεχνικό και διοικητικό προσωπικό. Επίσης, πραγματοποιήθηκε προκαταρκτική παρουσίαση των ευρημάτων της Επιτροπής στον προϊστάμενο του Τμήματος. Η τελική έκδοση της έκθεσης συντάχθηκε την 27^η και 28^η Νοεμβρίου.

Κατά τις επισκέψεις της στο Τ.Ε.Ι. Αθήνας η Επιτροπή συναντήθηκε:

- με τον πρόεδρο του Τ.Ε.Ι. Αθήνας (καθ. Δημήτριος Νίνος),
- με το προσωπικό της Βιβλιοθήκης,
- με την ομάδα Τεχνικής Υποστήριξης του Τ.Ε.Ι.,
- με τον προϊστάμενο του Τμήματος Πληροφορικής του Τ.Ε.Ι. Αθήνας,
- με τους καθηγητές που ήταν υπεύθυνοι για την έκθεση εσωτερικής αξιολόγησης,
- με μέλη του εκπαιδευτικού προσωπικού,
- με τους τρεις υπεύθυνους των Τομέων,
- με βοηθούς εργαστηρίων,
- με μέλη του προσωπικού τεχνικής υποστήριξης,
- με φοιτητές (από διάφορα έτη σπουδών),
- με μέλη του Διοικητικού προσωπικού.

Στη διάθεση της Επιτροπής τέθηκαν επίσης:

- Η έκθεση εξωτερικής αξιολόγησης που πραγματοποιήθηκε το 2006 (από τους καθ. κ.κ. Σωκράτη Κάτσικα, Αντώνη Συμβώνη και Ιωάννη Τσιάδη) και αφορούσε στην περίοδο 2003-2005.
- Η πρόσφατη Έκθεση Εσωτερικής Αξιολόγησης που συντάχθηκε σύμφωνα με τις οδηγίες της Α.ΔΙ.Π. (από τους καθ. κ.κ. Αθ. Τσουροπλή, Χρήστο Σκουρλά και Γραμματή Πάντζιου).
- Το πρόγραμμα Προπτυχιακών Σπουδών και η αναθεωρημένη έκδοσή του (Νοέμβριος 2008).

- Το Μεταπτυχιακό Πρόγραμμα που προσφέρεται από το 2004 σε συνεργασία με το Πανεπιστήμιο της Limoges της Γαλλίας.
- Δείγματα ανώνυμων γραπτών από εξετάσεις.
- Δείγματα από ημερολόγια βιβλία πρακτικής άσκησης φοιτητών.
- Δείγματα «διδασκικών εγχειριδίων».
- Δείγματα ερωτηματολογίων αξιολόγησης φοιτητών.
- Πρόσβαση στο ηλεκτρονικό σύστημα εκπαίδευσης (e-class) του Τμήματος.
- Το περιεχόμενο των μαθημάτων, με αναθεωρήσεις και οδηγίες.
- Βιογραφικά μελών του ακαδημαϊκού προσωπικού.
- Λεπτομερής ανάλυση της βαθμολογίας των μαθημάτων.
- Διπλωματικές εργασίες φοιτητών.
- Δείγματα δημοσιεύσεων/Πρακτικών Συνεδρίων και συλλογικών τόμων (Lecture Notes – Springer).
- Παραδοτέα ερευνητικών προγραμμάτων.
- Ερευνητικές προτάσεις.
- Το συμβόλαιο συνεργασίας μεταξύ του Τ.Ε.Ι. Αθήνας και του Πανεπιστημίου της Limoges της Γαλλίας.

Η επιτροπή επισκέφθηκε:

- τους χώρους του Τμήματος,
- τη βιβλιοθήκη και τις εγκαταστάσεις τηλε-διασκέψεως για διδασκαλία/εκπαίδευση εξ αποστάσεως ,
- αίθουσες διδασκαλίας,
- εργαστήρια, όπου η Επιτροπή είχε την ευκαιρία να παρακολουθήσει εργαστηριακά μαθήματα,
- τον χώρο του κέντρου δικτύων του Τ.Ε.Ι., συμπεριλαμβανομένου του Πανελληνίου Σχολικού Δικτύου (ΠΣΔ). Το Τμήμα υποστηρίζει το γραφείο Αρωγής Χρηστών του GRNet (ΕΔΕΤ) του δικτύου της ΓΓΕΤ.

A. Πρόγραμμα σπουδών και διδακτικό έργο

A1. Πρόγραμμα σπουδών

ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΗ

Οι στόχοι του τμήματος είναι καλοί, όχι όμως και επαρκώς εξειδικευμένοι ώστε να αξιολογηθούν πλήρως. Για τη διαμόρφωση του προγράμματος σπουδών έχουν ληφθεί υπόψη τα ακόλουθα: (1) διεθνή προγράμματα σπουδών και σταθερότυποι, (2) ανάδραση από την αγορά εργασίας (εργοδότες), και (3) ανάδραση από τους αποφοίτους. Αυτό επιτεύχθηκε μέσα από ανοικτό διάλογο και την πρακτική άσκηση. Ειδικής μνείας χρήζουν δύο σεμινάρια, τα οποία οργανώθηκαν από το τμήμα με τη συμμετοχή της βιομηχανίας προκειμένου να αποτιμηθεί η απορρόφηση των αποφοίτων από την αγορά εργασίας. Επίσης, πραγματοποιήθηκαν έρευνες μεταξύ εργοδοτών και αποφοίτων.

Το πρόγραμμα σπουδών ανταποκρίνεται στους συγκεκριμένους στόχους του τμήματος και τις ανάγκες της κοινωνίας, στο μέτρο που οι στόχοι του τμήματος είναι συγκεκριμένοι και οι κοινωνικές ανάγκες είναι σαφώς προσδιορισμένες.

Το πρόγραμμα διαμορφώθηκε μετά από εκτενείς συζητήσεις μεταξύ των μελών ακαδημαϊκού προσωπικού του Τμήματος και λαμβάνοντας υπόψη άλλους παράγοντες, όπως η τοπική βιομηχανία. Επίσης, αξιολογήθηκε το 2006 από εξωτερική επιτροπή, όπως προαναφέρθηκε. Οι συστάσεις της επιτροπής έχουν ληφθεί υπόψη στην αναδιοργάνωση του Προγράμματος Σπουδών, η οποία έχει δρομολογηθεί.

ΕΦΑΡΜΟΓΗ

Το πρόγραμμα σπουδών είναι ορθολογικό ως προς το εύρος και το βάθος, καθώς επίσης και ως προς τα θεωρητικά και τα πρακτικά του στοιχεία.

Οι απαιτήσεις του νόμου είναι σε ορισμένες περιπτώσεις παράλογα λεπτομερείς και ανελαστικές (πχ. 2 ώρες διάλεξη + 2 ώρες εργαστήριο για όλα τα μαθήματα).

Υπάρχουν διαδικασίες για τον συντονισμό των μαθημάτων σε επίπεδο Τμήματος και μέσα από τους τρεις υπάρχοντες τομείς ειδίκευσης.

Το πρόγραμμα και το τμήμα χρειάζονται πολύ περισσότερους χώρους για γραφεία, εργαστήρια και αίθουσες διαλέξεων. Η υπάρχουσα κατάσταση είναι πολύ κατώτερη από τα διεθνή ακαδημαϊκά πρότυπα.

Το ακαδημαϊκό προσωπικό είναι καλής ποιότητας στο σύνολό του και οι καθηγητές που πρόσφατα προσλήφθηκαν βελτιώνουν το μέσο επίπεδο της έρευνας, πράγμα το οποίο παρέχει ενδείξεις για περαιτέρω βελτίωση στο μέλλον. Ας σημειωθεί ότι στο πλαίσιο αυτής της αξιολόγησης δεν έγινε ατομική αξιολόγηση των μελών του ακαδημαϊκού προσωπικού.

Ο μεγάλος αριθμός εξωτερικών συνεργατών, οι οποίοι προσλαμβάνονται κάθε χρόνο για την υποστήριξη των αναγκών του προγράμματος και των αναγκών των άλλων τμημάτων σε μαθήματα πληροφορικής, δημιουργεί ακαδημαϊκές και διοικητικές δυσκολίες.

ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ

Στον βαθμό που οι στόχοι είναι μετρήσιμοι, η Επιτροπή αισθάνεται ότι έχουν επιτευχθεί. Δεν υπάρχει ωστόσο κανένας επίσημος μηχανισμός για την αποτίμηση αυτών των στόχων.

Ένας στόχος που η Επιτροπή πιστεύει ότι δεν επιτυγχάνεται αφορά στο μεγάλο ποσοστό των φοιτητών που εγκαταλείπουν το Τμήμα και στη μεγάλη διάρκεια των σπουδών (πέρα από τα κανονικά 4 έτη).

Οι ακαδημαϊκές δραστηριότητες δεν πραγματοποιούνται πάντα όπως σχεδιάστηκαν και η προβλεπόμενη ύλη δεν καλύπτεται πλήρως εξαιτίας των «απεργιών» των φοιτητών ή των καθηγητών. Η διερεύνηση της ρίζας του προβλήματος (όπως π.χ. η διάθεση ανεπαρκών πόρων για την ανώτατη εκπαίδευση) ξεφεύγει από τους σκοπούς αυτής της έκθεσης. Είναι σε μεγάλο βαθμό έξω από τον έλεγχο του Τμήματος, αλλά επηρεάζει αναμφισβήτητα την ικανότητά του να μεγιστοποιεί την επίτευξη των στόχων του.

Το Τμήμα κατανοεί πλήρως και σαφώς την τρέχουσα κατάσταση της ποιότητας του προγράμματος σπουδών και της διδασκαλίας. Όλοι φαίνεται ότι συμμετέχουν, ενδιαφέρονται και ανησυχούν.

ΒΕΛΤΙΩΣΕΙΣ

Οι κύριες βελτιώσεις που προτείνει το Τμήμα είναι ένα νέο μεταπτυχιακό πρόγραμμα και η εφαρμογή νέου, αναθεωρημένου προγράμματος προπτυχιακών σπουδών.

Κατά δεύτερο λόγο, χρειάζονται νέα μέλη ακαδημαϊκού προσωπικού και εξοπλισμός εργαστηρίων. Χρειάζονται επίσης περισσότεροι χώροι για την υποστήριξη του προπτυχιακού προγράμματος, του νέου μεταπτυχιακού προγράμματος και για την περαιτέρω ανάπτυξη ερευνητικών πρωτοβουλιών.

Το Τμήμα είναι πολύ δραστήριο στην ανάληψη πρωτοβουλιών, όπως το προτεινόμενο νέο Μεταπτυχιακό Πρόγραμμα, καθώς επίσης στην επιτυχή υποβολή ερευνητικών προτάσεων.

Η επιτροπή αισθάνεται ότι χρειάζονται νομοθετικές/θεσμικές μεταβολές, προκειμένου να βελτιωθεί η ήδη βελτιούμενη κατάσταση του Τμήματος.

Απαιτείται η πρόσληψη 2-3 επιπλέον μελών μόνιμου εκπαιδευτικού προσωπικού ως ελάχιστη προσπάθεια για τη βελτίωση της αναλογίας καθηγητών προς φοιτητές και ως απάντηση στις ραγδαίες αλλαγές των προγραμμάτων σπουδών της Πληροφορικής. Επίσης, προτείνεται, όπου είναι δυνατόν, η μείωση του προσωπικού μερικής απασχόλησης και των εξωτερικών συνεργατών και η αντικατάστασή τους με μόνιμο προσωπικό πλήρους απασχόλησης.

Η Επιτροπή εισηγείται να μειωθεί ο φόρτος διδασκαλίας και να γίνει ίδιος για όλες τις ακαδημαϊκές βαθμίδες. Επιπροσθέτως, να επιτραπεί η περαιτέρω μείωση του διδακτικού φόρτου για εκείνα τα μέλη του εκπαιδευτικού προσωπικού που φέρνουν ανταγωνιστικά ερευνητικά προγράμματα. Ο μειωμένος φόρτος διδασκαλίας μπορεί να αντισταθμιστεί από τα έσοδα αυτών των έργων.

Το πρόγραμμα σπουδών και ορισμένα μαθήματα μπορούν να ωφεληθούν από την αύξηση των ωρών διδασκαλίας από 2 σε 3, προκειμένου να εξασφαλιστεί πληρέστερη διδασκαλία και μάθηση.

A2. Διδακτικό έργο

ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΗ

Μια αρκετά σύγχρονη προσέγγιση, η οποία περιλαμβάνει ασύγχρονη ηλεκτρονική εκπαίδευση (e-class), χρησιμοποιείται ήδη εκτενώς τόσο από τους καθηγητές όσο και από τους φοιτητές.

Υπάρχουν πολλά εργαστηριακά μαθήματα, τα οποία προσφέρουν καλές ευκαιρίες πρακτικής εμπειρίας στους φοιτητές.

Η αναλογία φοιτητών προς καθηγητές είναι πολύ υψηλή. Πρόσφατα (πέρσι) ο αριθμός των φοιτητών μειώθηκε (περίπου κατά 50%) σε λογικό και διαχειρίσιμο επίπεδο, το οποίο ενδέχεται να μειώσει και το ποσοστό των φοιτητών που εγκαταλείπουν. Οι υπάρχουσες υποδομές δεν είναι σχεδιασμένες για 120 νέους φοιτητές ανά εξάμηνο· ο αριθμός 60, που είναι η τρέχουσα κατάσταση, είναι πολύ καλύτερα διαχειρίσιμος.

Με τον νέο αριθμό φοιτητών, η αναλογία φοιτητών προς καθηγητές αναμένεται ότι θα βελτιωθεί σημαντικά. Με την προσθήκη 2-3 νέων καθηγητών (πέρα από τους δύο που έχουν ήδη εγκριθεί αλλά δεν έχουν ακόμη διοριστεί), η αναλογία αυτή θα ήταν ακόμη πιο λογική.

Φαίνεται ότι υπάρχει ασυνήθιστα καλή συνεργασία μεταξύ ενεργών φοιτητών και καθηγητών, πράγμα που τεκμηριώνεται, μεταξύ άλλων, από την αποδοχή και σύμπραξη των φοιτητών στη διαδικασία αξιολόγησης των μαθημάτων.

Οι υποδομές είναι μέτριες έως ανεπαρκείς, αλλά χρησιμοποιούνται ικανοποιητικά. Επιβάλλεται να δοθεί στο Τμήμα η δυνατότητα για αποτελεσματικότερες διαδικασίες για να μπορεί να λαμβάνει μόνο του αποφάσεις σχετικά με την προκήρυξη διαγωνισμών, ιδίως για την προμήθεια εξοπλισμού πληροφορικής. Να ληφθεί υπόψη ότι ο υπολογιστικός εξοπλισμός για ένα τμήμα πληροφορικής δεν είναι απλός «εξοπλισμός γραφείου» και δεν μπορεί, κατά τη γνώμη μας, να προκηρύσσεται με κεντρικές διαδικασίες όμοιες με όλων των άλλων τμημάτων.

Οι υποδομές σε υπολογιστές και Δίκτυα χρησιμοποιούνται ικανοποιητικά. Πιστεύουμε ότι το Τμήμα θα μπορούσε να χρησιμεύσει ως υπόδειγμα για την προηγμένη χρήση τεχνολογιών πληροφορικής και επικοινωνιών (ΤΠΕ) στην εκπαίδευση τόσο εσωτερικά (στο Τ.Ε.Ι. Αθήνας) όσο και σε εθνικό επίπεδο (σε αντίστοιχα ιδρύματα).

Επιδοκιμάζουμε την υποστήριξη που παρέχεται από το Τμήμα στο Πανελλήνιο Σχολικό Δίκτυο και στο γραφείο αρωγής του δικτύου GRNet της ΓΓΕΤ.

Εφαρμόζεται το συνηθισμένο σύστημα εξετάσεων. Θα μπορούσε να βελτιωθεί αν γίνονταν υποχρεωτικές οι εργασίες και οι εξετάσεις προόδου και περιοριζόταν η δυνατότητα των φοιτητών να συμμετέχουν απεριόριστες φορές στις εξετάσεις του ίδιου μαθήματος. Θα βοηθούσε, επίσης, η μείωση των ετών που απαιτούνται για την ολοκλήρωση των σπουδών (σήμερα είναι απεριόριστα). Θετικό αποτέλεσμα (ιδίως στην εφαρμογή της συμβουλευτικής των φοιτητών σε ατομικό επίπεδο) θα έχει και η πρόσφατη μείωση του αριθμού των εισακτέων φοιτητών.

ΕΦΑΡΜΟΓΗ

Το επίπεδο και η ποιότητα της διδασκαλίας και της προετοιμασίας της είναι καλά.

Το επίπεδο των διδακτικών βιβλίων και τα δικτυακά (on-line) βοηθήματα είναι καλά. (Τα βιβλία της Βιβλιοθήκης χρειάζονται ενημέρωση· αντίθετα, πολύ ικανοποιητική είναι η ηλεκτρονική βιβλιοθήκη και οι συνδρομές σε ηλεκτρονικά περιοδικά).

Το περιεχόμενο των μαθημάτων είναι επικαιροποιημένο.

Σύνδεση μεταξύ έρευνας και διδασκαλίας υπάρχει, ιδίως από καθηγητές που ασχολούνται με την έρευνα, χρειάζεται όμως ενίσχυση. Το νέο Μεταπτυχιακό Πρόγραμμα θα βοηθήσει προς αυτή την κατεύθυνση.

Οι φοιτητές μετέχουν στο πρόγραμμα Erasmus. Οι περισσότεροι καθηγητές έχουν καλές διεθνείς διασυνδέσεις. Η συνεργασία με το Πανεπιστήμιο της Limoges βοήθησε το Τμήμα σημαντικά.

Οι φοιτητές αξιολογούν τακτικά τους καθηγητές τους μέσα από μια καθιερωμένη διαδικασία.

ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ

Η διδασκαλία και η μάθηση είναι γενικά επιτυχείς. Αξιοσημείωτος, ωστόσο, είναι ο μεγάλος αριθμός των φοιτητών που εγκαταλείπουν, στον οποίον προστίθεται ο μεγάλος αριθμός των φοιτητών που εγγράφονται αλλά στην πραγματικότητα δεν παρακολουθούν. Τα ελλιπή δεδομένα και η έλλειψη επίσημων όρων και διαδικασιών καθιστούν δύσκολη την αναφορά συγκεκριμένων αριθμών. Η Επιτροπή έκανε τον ακόλουθο υπολογισμό: από το 1983, οπότε ιδρύθηκε το τμήμα, έχουν εγγραφεί 4642 φοιτητές. Αποφοίτησαν 1645 και 1397 έχουν εγκαταλείψει («διαγραφέντες»). Από τους 1600 (περίπου) εγγεγραμμένους σήμερα φοιτητές, $263+218+110+110=701$ φοιτούν στον 4ετή κύκλο σπουδών. Οι υπόλοιποι 900 φοιτητές ενδέχεται είτε να αποφοιτήσουν στο μέλλον είτε να εγκαταλείψουν. Έτσι, από τον θεωρητικά μέγιστο δυνατό αριθμό των 3941 αποφοίτων, 42% έχουν αποφοιτήσει, 35% έχουν εγκαταλείψει και 23% «λιμνάζουν» στο Τμήμα. Η κατάσταση, δυστυχώς, ενθαρρύνεται από τους ισχύοντες κανονισμούς των Τ.Ε.Ι., οι οποίοι επιτρέπουν στους φοιτητές να εγγράφονται σε εξωπραγματικά μεγάλο αριθμό μαθημάτων, τα οποία δεν παρακολουθούν αλλά δίνουν μόνο τις εξετάσεις. Η Επιτροπή πιστεύει ότι πιο αυστηροί κανονισμοί θα είχαν ως αποτέλεσμα μικρότερα ποσοστά φοιτητών που εγκαταλείπουν.

Η Επιτροπή δεν ήλεγξε τις διαφορές των ποσοστών επιτυχίας/αποτυχίας μεταξύ μαθημάτων. Παρατηρεί, ωστόσο, ότι η βαθμολογία φαίνεται να κλίνει προς τους μεσαίους βαθμούς (το ποσοστό των φοιτητών που βαθμολογούνται γύρω στο 8.5/10 είναι εξαιρετικά χαμηλό), και αυτό παρά τις ενδείξεις ότι η επιτυχία των αποφοίτων στους δημόσιους διαγωνισμούς (ΑΣΕΠ), στους χώρους εργασίας αλλά και στις μεταπτυχιακές τους σπουδές είναι υψηλή.

Η παράταση των σπουδών πέραν των 6 ετών είναι αδικαιολόγητη. Η συνηθισμένη δικαιολογία περί «εργαζόμενων φοιτητών» δεν τεκμηριώνεται επαρκώς.

Το Τμήμα έχει πλήρη επίγνωση των θετικών και των αρνητικών του σημείων. Οι καθηγητές μεριμνούν και ενδιαφέρονται για τη διδασκαλία τους. Η μείωση του φόρτου διδασκαλίας σε κανονικά, διεθνώς αποδεκτά επίπεδα δεν θα έχει ως αποτέλεσμα μόνο τη βελτίωση της έρευνας αλλά και τη βελτίωση της διδασκαλίας. Πρέπει κανείς να έχει κατά νου ότι στην Πληροφορική το περιεχόμενο των μαθημάτων πρέπει να ανανεώνεται πιο συχνά από ό,τι σε άλλες επιστημονικές περιοχές (η προσπάθεια για αναθεώρηση του περιεχομένου των

μαθημάτων μπορεί να θεωρηθεί ως φόρτος διδασκαλίας).

ΒΕΛΤΙΩΣΕΙΣ

Ως πρώτο βήμα, το Τμήμα θα επιθυμούσε να μειωθεί ο φόρτος διδασκαλίας. Ο νόμος, σύμφωνα με τον οποίο η επίβλεψη της πρακτικής άσκησης πρέπει να προσμετράται ως διδακτικό έργο, πρέπει να εφαρμοστεί.

Το Τμήμα χρειάζεται καλύτερες εργαστηριακές εγκαταστάσεις, τόσο ως προς τους χώρους όσο και ως προς τον εξοπλισμό.

Το Τμήμα χρειάζεται πολύ περισσότερους χώρους γραφείων. Είναι τελείως απαράδεκτο 3 ή 4 καθηγητές να μοιράζονται ένα μικρό γραφείο. Αυτό υπονομεύει γενικότερα τις εκπαιδευτικές και ερευνητικές τους ικανότητες και στόχους.

B. Ερευνητικό έργο

ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΗ

Υπάρχει μια βασική αντίφαση ανάμεσα στο νομοθετικό και θεσμικό πλαίσιο για την έρευνα στα Τ.Ε.Ι. από τη μια πλευρά και στις απαιτήσεις για την εξέλιξη του εκπαιδευτικού προσωπικού και την ανάγκη και επιθυμία τους να παραμείνουν ενεργοί ερευνητές από την άλλη. Το θεσμικό πλαίσιο για την έρευνα στα Τ.Ε.Ι. δεν θεωρεί την έρευνα υποχρεωτική για το διδακτικό προσωπικό· δεν θέτει την έρευνα ως στόχο του Τμήματος και, κατά συνέπεια, δεν παρέχει τις απαραίτητες προϋποθέσεις για έρευνα, δηλαδή υποδομές, μεταπτυχιακά και διδακτορικά προγράμματα σπουδών, χρηματοδότηση και κατάλληλες για το ακαδημαϊκό προσωπικό εργασιακές συνθήκες. Από την άλλη πλευρά, ο νόμος σαφώς και πολύ λογικά απαιτεί ερευνητικό έργο από τους καθηγητές για την εξέλιξή τους. Κυρίως, όμως, ένας δάσκαλος ανώτατης εκπαίδευσης σε οποιοδήποτε επιστημονικό πεδίο και ειδικότερα στο ραγδαία εξελισσόμενο πεδίο της Πληροφορικής πρέπει να παραμένει ερευνητικά ενεργός. Αυτή η αντίφαση παρουσιάζεται εξαιρετικά έντονη στο Τμήμα Πληροφορικής του Τ.Ε.Ι. Αθήνας εξαιτίας της προσωπικής επιθυμίας και της πρακτικής των μελών του εκπαιδευτικού προσωπικού, οι οποίοι δεν χρησιμοποιούν την αντίφαση ως δικαιολογία, αλλά καταβάλλουν μεγάλες προσπάθειες ώστε να συνεχίσουν να διεξάγουν έρευνα σε ένα συχνά δυσμενές περιβάλλον.

Έτσι, ο κύριος στόχος του Τμήματος στο θέμα της έρευνας είναι να συγκροτήσουν και να συντηρήσουν ένα μικρό αριθμό (5-7) διεθνώς αναγνωρισμένων ενεργών ερευνητικών ομάδων σε επιστημονικές περιοχές όπως η εφαρμοσμένη τεχνητή νοημοσύνη και γραφικά, τα παράλληλα και κατανεμημένα πληροφορικά συστήματα, η εκπαιδευτική τεχνολογία, η ανάκτηση πληροφοριών, η τεχνολογία των δικτύων. Η έρευνα αυτή χρηματοδοτείται ανεπαρκώς από ερευνητικά προγράμματα και σχεδόν καθόλου από το Τ.Ε.Ι. και από την Πολιτεία. Συχνά τα Τ.Ε.Ι. ως ιδρύματα αποκλείονται από τη συμμετοχή σε ερευνητικές προτάσεις και σε μερικές περιπτώσεις αντιμετωπίζουν αντιδράσεις εκ μέρους Πανεπιστημίων που αντιτίθενται στην συμμετοχή τους (αν και ευχαρίστως αποδέχονται την προσωπική συμμετοχή κάποιων καθηγητών Τ.Ε.Ι. ως ερευνητών). Δύο-τρεις καθηγητές συμμετέχουν σε τέτοια έργα. Η έλλειψη χρηματοδότησης αποπροσανατολίζει τις ερευνητικές προσπάθειες στα Τ.Ε.Ι., καθώς η θεωρητική έρευνα είναι λιγότερο δαπανηρή.

Το Τμήμα θεωρεί το κοινό με το Πανεπιστήμιο της Limoges διεθνές Μεταπτυχιακό Πρόγραμμα ως ακρογωνιαίο λίθο της ερευνητικής του στρατηγικής, μέσω της οποίας το Τμήμα κερδίζει μεταπτυχιακούς φοιτητές, αναγνώριση και μακροπρόθεσμη βιωσιμότητα, ανεξάρτητα από την ασυνέχεια στη χρηματοδότηση της έρευνας.

Οι ερευνητικές υποδομές είναι πενιχρές. Η υπάρχουσα περιορισμένη υποδομή προέρχεται από δωρεές ή έχει αποκτηθεί από έργα που έχουν ολοκληρωθεί και όχι από επίσημα κονδύλια του Ιδρύματος ή του Τμήματος. Η Επιτροπή πιστεύει ότι απαιτούνται περισσότερες ερευνητικές υποδομές, όπως χώροι, εξοπλισμός (τόσο λογισμικό όσο και υλικό), καθώς και μεταπτυχιακοί φοιτητές.

ΕΦΑΡΜΟΓΗ

Επιστημονικές δημοσιεύσεις

Τα περισσότερα μέλη του μόνιμου εκπαιδευτικού προσωπικού, αν όχι όλα, είναι ενεργά στην έρευνα και δημοσιεύουν σε διεθνή περιοδικά και συνέδρια. Ανάμεσα στις δημοσιεύσεις που αναφέρονται στον κατάλογο του Τμήματος αρκετές έχουν γίνει σε συνεργασία με ερευνητές εκτός του Τ.Ε.Ι., ενώ άλλες προέρχονται από συνεργασίες εντός του Τμήματος. Λεπτομέρειες σχετικά με τις δημοσιεύσεις αναφέρονται στην έκθεση εσωτερικής αξιολόγησης. Ο ακόλουθος πίνακας δίνει μια συνοπτική εικόνα των δημοσιεύσεων του Τμήματος:

	Βιβλία	Επιστημονικά Περιοδικά	Συνέδρια με κριτές
2008	1	10	19
2007	2	14	45
2006	2	14	33
2005	0	20	35
2004	0	9	16
2003	1	12	28
Σύνολο	6	79	176

Ερευνητικά προγράμματα

Ως Τμήμα, συμμετέχει σε ορισμένα προγράμματα (π.χ. *Αρχιμήδης*) που προκηρύχθηκαν ειδικά για Τ.Ε.Ι. Μερικές φορές, οι κανονιστικοί περιορισμοί εμποδίζουν τη συμμετοχή τους στις προκηρύξεις ορισμένων ερευνητικών προγραμμάτων. Ωστόσο, μπορούν να συμμετέχουν ως αυτόνομοι ερευνητές. Τα ερευνητικά έργα του Τμήματος κατανέμονται σε επτά διαφορετικές θεματικές περιοχές έρευνας.

Τα χρηματοδοτούμενα προγράμματα του *Αρχιμήδη* ήταν ανταγωνιστικά και χρειάστηκε να ετοιμασθούν προτάσεις. Είναι αξιοσημείωτο ότι αρκετά από τα προγράμματα που υπέβαλε το Τμήμα σημείωσαν επιτυχία: στην προκήρυξη του *Αρχιμήδη*, με ποσοστό επιτυχίας 6/8, που είναι πολύ υψηλότερο από τον εθνικό μέσο όρο (1/2) στη συγκεκριμένη προκήρυξη. Το Τμήμα έλαβε επίσης επιχορήγηση για ένα ερευνητικό έργο της ΓΓΕΤ από το πρόγραμμα *Κοινωνία της Πληροφορίας*.

Ερευνητικές συνεργασίες

Τα νέα μέλη ακαδημαϊκού προσωπικού του Τμήματος συνεχίζουν τις συνεργασίες τους με τα πανεπιστήμια από τα οποία προέρχονται και παράλληλα επιζητούν νέες συνεργασίες, πράγμα που τεκμηριώνεται από τις κοινές ερευνητικές τους δημοσιεύσεις.

Το ακαδημαϊκό προσωπικό έχει σαφή εικόνα των πενιχρών πόρων και των ανεπαρκών υποδομών του Τμήματος και ως εκ τούτου συνειδητοποιεί τη σημασία των εξωτερικών διασυνδέσεων. Ειδικότερα, ερευνητικές συνεργασίες υπάρχουν με:

- άλλες ακαδημαϊκές μονάδες του Τ.Ε.Ι., π.χ. το Τμήμα Βιβλιοθηκονομίας,
- άλλα εθνικά ιδρύματα, τόσο Πανεπιστήμια όσο και Τ.Ε.Ι. (π.χ. τα Πανεπιστήμια του

Αιγαίου, της Πάτρας, του Πειραιά, το Ιόνιο Πανεπιστήμιο, τα Τ.Ε.Ι. Θεσσαλονίκης, Καβάλας, Κρήτης, το ΕΚΕΦΕ Δημόκριτος κ.ά.)

- άλλα ιδρύματα του εξωτερικού, π.χ. το πανεπιστήμιο της Limoges (Γαλλία).

Εξ άλλου, στο πλαίσιο της συνεργασίας με το Πανεπιστήμιο της Limoges προωθούνται αρκετές μεταπτυχιακές εργασίες που εποπτεύονται από κοινού. Ορισμένοι από αυτούς του διδακτορικούς φοιτητές μετέχουν επίσης σε προγράμματα χρηματοδοτούμενα από τον Αρχιμήδη.

ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ

Η Επιτροπή θεωρεί ότι, με δεδομένους τους στόχους του Τμήματος και τις διαθέσιμες υποδομές, τα ερευνητικά αποτελέσματα είναι πολύ ικανοποιητικά. Όπως προαναφέρθηκε, έχουν πραγματοποιηθεί αρκετές επιστημονικές δημοσιεύσεις και ερευνητικά προγράμματα.

Αρκετές διατριβές έχουν ολοκληρωθεί από κοινού με το Πανεπιστήμιο της Limoges· έξι διδάκτορες έχουν ολοκληρώσει τις διατριβές τους σε αυτό το πλαίσιο. Επί πλέον, στο πλαίσιο χρηματοδοτούμενων προγραμμάτων πραγματοποιήθηκαν δύο μετα-διδακτορικές, επτά μεταπτυχιακές και πολλές πτυχιακές εργασίες

Η αναγνώριση της έρευνας που διεξάγεται στο Τμήμα τεκμηριώνεται από τις βιβλιογραφικές αναφορές σε άρθρα του τμήματος στο Google Scholar. Τα αποτελέσματα αυτά ήταν μέτρια, πράγμα αναμενόμενο ως ένα σημείο, καθώς η πιο ώριμη δουλειά του Τμήματος είναι πολύ πρόσφατη και είναι, κατά συνέπεια, νωρίς ακόμη για να προσελκύσει βιβλιογραφικές αναφορές που να πιστοποιούν την απήχυσή τους. Αναφέρονται, επίσης, συμμετοχές σε Οργανωτικές Επιτροπές Συνεδρίων. Εξ άλλου, η αναγνώριση της έρευνας είχε επίσης ως αποτέλεσμα μια αύξηση στην εισαγωγή μεταπτυχιακών φοιτητών.

Οι δημοσιεύσεις γίνονται σε έγκυρα περιοδικά. Αναφέρεται σχετικά καλή συμμετοχή σε συνέδρια και το Τμήμα εμφανίζεται έτοιμο να παρουσιάσει ανακοινώσεις σε συνέδρια με υψηλότερες απαιτήσεις για αποδοχή.

Το Τμήμα έχει παραγάγει ένα δίπλωμα ευρεσιτεχνίας (το οποίο όμως αναπτύχθηκε εν μέρει αλλού). Δεν υπάρχει καμία άλλη ένδειξη εφαρμογής των ερευνητικών αποτελεσμάτων.

ΒΕΛΤΙΩΣΕΙΣ

Το Τμήμα αντιλαμβάνεται ότι χρειάζεται επιπλέον χώρους γραφείων για ερευνητές, σύγχρονα ερευνητικά εργαστήρια και μεταπτυχιακούς φοιτητές. Επίσης, χρειάζεται υποστηρικτικό θεσμικό πλαίσιο και χρηματοδότηση της έρευνας.

Το Τμήμα συνειδητοποιεί την ανάγκη να εξακολουθήσει να συμμετέχει σε ερευνητικά προγράμματα με διάφορους τρόπους (σε ρόλο συντονιστή, απλού μέλους, κ.λπ.). Καταβάλλει μεγάλες προσπάθειες για να βρει ερευνητική χρηματοδότηση, αλλά σήμερα βρίσκεται σε πολύ δύσκολη θέση, επειδή τα παλαιά προγράμματα έχουν τελειώσει και οι νέες εθνικές προσκλήσεις δεν έχουν ακόμη ανακοινωθεί. Το Τμήμα αναγνωρίζει ότι η υπάρχουσα κερτημένη ώθηση (momentum) πρέπει να διατηρηθεί.

Πρωτοβουλίες σχετικές με τη δημιουργία του μεταπτυχιακού προγράμματος θα ενισχύσουν την ερευνητική προοπτική του Τμήματος, εξασφαλίζοντας τη συμμετοχή μεταπτυχιακών φοιτητών με τα απαραίτητα προσόντα.

Κατά τη διάρκεια του τρέχοντος έτους εγκρίθηκαν μόνο 20.000€ για την προμήθεια ερευνητικού εξοπλισμού.

Γ. Λοιπές υπηρεσίες

ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΗ

Οι διοικητικές υπηρεσίες του Τμήματος είναι κατακερματισμένες, χωρισμένες ουσιαστικά σε Φοιτητικές Υποθέσεις και Υπηρεσίες του Τμήματος.

Το προσωπικό του Τμήματος περιμένει μόνο τις πολύ στοιχειώδεις υπηρεσίες, από την εξαιρετικά υποστελεχωμένη Διοίκησή του. Ομοίως, φαίνεται πως έχουν λογικές, όχι όμως και μεγάλες προσδοκίες από τις τεχνικές τους υπηρεσίες.

ΕΦΑΡΜΟΓΗ

Παρά την καλή θέληση του ολιγάριθμου διοικητικού προσωπικού, οι διοικητικές υπηρεσίες είναι μάλλον ανοργάνωτες. Τα μέλη του προσωπικού δεν ήταν σε θέση να μας δώσουν κάποιο κατάλογο των καθηκόντων τους, οργανόγραμμα, κατάλογο διαδικασιών και σαφές διάγραμμα ροής των εγγράφων. Μηχανισμοί διασφάλισης της ποιότητας δεν φαίνεται να υπάρχουν.

Οι διοικητικές υπηρεσίες είναι εμφανώς υποστελεχωμένες, αν και αυτό είναι αδύνατο να τεκμηριωθεί, καθώς δεν υπάρχουν επίσημοι ή άτυποι κανόνες και κανονισμοί ούτε διαδικασίες σχετικά με την κατανομή των αρμοδιοτήτων και των ευθυνών.

Η διοίκηση είναι κατακερματισμένη: το Τ.Ε.Ι., η Σχολή, το Τμήμα και οι Φοιτητές έχουν διαφορετικές διοικητικές υπηρεσίες και δεν επιδείχθηκαν στην Επιτροπή επίσημες ή άτυπες γραπτές διαδικασίες συντονισμού μεταξύ των διάφορων επιπέδων.

Διαπιστώθηκαν περιπτώσεις υπαλλήλων που δεν γνώριζαν ούτε ποιός είναι ο προϊστάμενός τους.

Οι υπηρεσίες ΤΠΕ για τους φοιτητές και το προσωπικό είναι μέτριες. Υπάρχουν υπολογιστές, δίκτυα και ασύρματο δίκτυο. Υπάρχει περιορισμένος αριθμός εργαστηρίων που περιέχουν περιορισμένο αριθμό μηχανημάτων. Το εκπαιδευτικό και τεχνικό προσωπικό αναφέρθηκε σε ένα ασύρματο δίκτυο που καλύπτει όλο το ίδρυμα, αλλά κατά τη διάρκεια της επίσκεψής μας δεν κατέστη δυνατόν να πιστοποιηθεί η ύπαρξή του, καθώς δεν μπορέσαμε να συνδεθούμε με το δίκτυο Wi-Fi. Κατανοούμε ότι αυτό μπορεί να συμβαίνει επειδή το δίκτυο περιορίζεται μόνο στο προσωπικό και στους φοιτητές.

Παρά τις ποιοτικές και ποσοτικές αδυναμίες των έντυπων βιβλίων πληροφορικής, οι οποίες προαναφέρθηκαν, οι εγκαταστάσεις της βιβλιοθήκης είναι υψηλού επιπέδου και το κτήριο είναι ολοκαίνουριο με ειδικευμένο προσωπικό και εγκαταστάσεις για τους φοιτητές (υπάρχει και αίθουσα τηλε-διασκέψεων). Οι υπάλληλοι της βιβλιοθήκης είναι καλά εκπαιδευμένοι και ενήμεροι για τις νέες τάσεις στον επαγγελματικό τους τομέα.

Δεν διαπιστώσαμε ενδείξεις πολιτιστικών, αθλητικών κ.ά υπηρεσιών για τους φοιτητές. Φαίνεται ότι το Τμήμα δεν ασχολείται με τη διοργάνωση τέτοιων δραστηριοτήτων.

Η υπηρεσία συμβουλευτικής των φοιτητών άρχισε να λειτουργεί πρόσφατα.

ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ

Οι διοικητικές υπηρεσίες δεν είναι ούτε αποτελεσματικές ούτε αποδοτικές. Η αντίληψη που έχουν για τον όρο «υπηρεσία» είναι μάλλον λανθασμένη. Δεν έχουν την εμπειρία του τί θα έπρεπε να συνιστούν οι υπηρεσίες ενός προηγμένου ιδρύματος ανώτατης εκπαίδευσης, αλλά ακόμη και αν την είχαν, τα νομικά περιθώρια για να την εφαρμόσουν είναι πολύ περιορισμένα.

Οι τεχνικές υπηρεσίες είναι ικανοποιητικές αλλά όχι προηγμένες.

Το Τμήμα (ακαδημαϊκό προσωπικό και φοιτητές) φαίνεται να έχουν εγκαταλείψει τις προσδοκίες για υπηρεσίες υψηλής ποιότητας, ιδίως επειδή η κατάσταση ήταν μέχρι πριν από μερικούς μήνες ακόμη χειρότερη με μόνο δύο άτομα διοικητικό προσωπικό.

ΒΕΛΤΙΩΣΕΙΣ

Το Τμήμα έχει επίγνωση της κατάστασης αλλά δεν έχει κάποιο σχέδιο για τη βελτίωσή της.

Όλες οι πρωτοβουλίες που αναλαμβάνουν αφορούν μόνο στην απαίτηση για περισσότερο προσωπικό, χωρίς, ωστόσο, να τη δικαιολογούν τυπικά και πειστικά.

Δ. Στρατηγικός σχεδιασμός και πιθανοί ανασταλτικοί παράγοντες

Η επιτροπή επισημαίνει ότι το Τμήμα έχει αναπτύξει μια στρατηγική ακαδημαϊκής ανάπτυξης το 2002. Η στρατηγική αυτή περιλάμβανε μια εξωτερική αξιολόγηση που προκλήθηκε από τους ίδιους και υλοποιήθηκε το 2006. Το σχέδιό τους αυτό αποτέλεσε θετική αντίδραση στο Νόμο 2916/2001 και είχε ως αποτέλεσμα να λάβουν συγκεκριμένη χρηματοδότηση για τα προγράμματά τους.

Το σχέδιο δράσης (σελ. 87 στην έκθεση εσωτερικής αξιολόγησης) είναι ρεαλιστικό και λογικό. Από το 2003 έχει υλοποιηθεί ένα μεγάλο μέρος του.

Το Τμήμα χρειάζεται τώρα ένα νέο στρατηγικό σχέδιο για την περίοδο 2009-2014. Το τρέχον σχέδιο δίνει σωστά έμφαση στις μεταπτυχιακές σπουδές, θα έπρεπε όμως να περιλαμβάνει και κάποια μείζονα θέματα που δεν είναι στον δικό τους έλεγχο, δηλαδή χώρους και σύγχρονες υποδομές. Σχετικά με την έρευνα, το κυριότερο ζήτημα είναι η στόχευση για υψηλής ποιότητας, διεθνώς αναγνωρισμένη, εφαρμοσμένη έρευνα.

Ο νόμος των Τ.Ε.Ι. σχετικά με την έρευνα αποτελεί σαφώς ανασταλτικό παράγοντα για το συγκεκριμένο Τμήμα. Οι χώροι, η τεχνολογική υποδομή, η χρηματοδότηση και οι μεταπτυχιακοί φοιτητές είναι απαραίτητοι παράγοντες και δεν προβλέπονται από τους νόμους για τα Τ.Ε.Ι. Αυτοί ακριβώς είναι οι στρατηγικοί στόχοι του Τμήματος Πληροφορικής του Τ.Ε.Ι. Αθήνας.:

- Χώροι (δεν υπάρχει συγκεκριμένο σχέδιο –απλώς ελπίδες ότι άλλα Τμήματα θα φύγουν και θα καταλάβουν τους χώρους τους).
- Τεχνολογική υποδομή (περιορισμένη χρηματοδότηση από εθνικά και διεθνή προγράμματα· είναι σημαντικό να ξεκινήσει το ΕΣΠΑ χωρίς άλλη καθυστέρηση).
- Χρηματοδότηση (ομοίως).
- Μεταπτυχιακές σπουδές (συγκεκριμένο σχέδιο· έχουν υποβάλει αίτηση για κοινό πρόγραμμα με το Πανεπιστήμιο της Limoges).
- Διδακτορικοί σπουδαστές (μπορούν να συμμετέχουν μόνο σε προσωπική βάση σε επιτροπές διδακτορικών άλλων ιδρυμάτων).
- Μείωση φόρτου διδασκαλίας στα διεθνώς αποδεκτά επίπεδα.

Το ίδιο το ίδρυμα (το Τ.Ε.Ι. Αθήνας) αντιμετωπίζει το Τμήμα Πληροφορικής με τρόπο αμφίσημο: από τη μια πλευρά είναι περήφανο που έχει ένα επιτυχημένο τμήμα ως προς τους φοιτητές, τους καθηγητές, την εθνική και διεθνή αναγνώριση, την επιτυχία σε δημόσιους διαγωνισμούς κ.λπ. Από την άλλη, διστάζει να του προσφέρει πόρους, επειδή αυτό θα αποτελούσε «άνιση μεταχείριση» σε σχέση με άλλα Τμήματα. Η Επιτροπή θεωρεί ότι (α) θα πρέπει να υπάρχει κάποια ανταγωνιστική (σε αντίθεση προς την ισομερή) χρηματοδότηση εκ μέρους του Τ.Ε.Ι. προς όλα τα Τμήματα, (β) πρέπει να διατεθεί κάποια στοχευμένη εθνική χρηματοδότηση για «κέντρα αριστείας» των Τ.Ε.Ι., και (γ) πρέπει να μειωθεί ο διδακτικός φόρτος σύμφωνα με τα διεθνή πρότυπα προκειμένου να ενισχυθεί η διδασκαλία και να προαχθεί η έρευνα (περισσότερες συστάσεις στο τέλος της παρούσας έκθεσης).

Η πρόσφατη μείωση του αριθμού των εισακτέων φοιτητών είναι ένα θετικό βήμα για την υλοποίηση των σχεδίων του Τμήματος και δεν πρέπει να ανατραπεί στο μέλλον.

E. Συμπεράσματα

Η συνολική εντύπωση της Επιτροπής σχετικά με την κατάσταση του τμήματος είναι θετική. Οι καθηγητές είναι υψηλού επιπέδου στην πλειονότητά τους, συνεργάζονται καλά, ενδιαφέρονται και μεριμνούν για το Τμήμα τους. Οι νέο-προσληφθέντες καθηγητές συνεχίζουν να βελτιώνουν το ήδη καλό επίπεδο. Η Επιτροπή αισθάνεται ότι η Έκθεση Εσωτερικής Αξιολόγησης είναι ειλικρινής και αντικατοπτρίζει την πραγματική κατάσταση του Τμήματος και είναι αποτέλεσμα εκτενών διαβουλεύσεων μεταξύ όλων των μελών του προσωπικού. Επίσης, η Επιτροπή αισθάνεται ότι οι καθηγητές εννοούν πραγματικά τα σχέδιά που διατυπώνουν· το παρελθόν τους δείχνει ότι κατόρθωσαν να υλοποιήσουν κάποια από αυτά, στο μέτρο που οι εξωτερικοί παράγοντες το επέτρεπαν. Οι φοιτητές φαίνονται ικανοποιημένοι και έχουν καλές σχέσεις με τους δασκάλους τους· υπάρχει όμως ένα μεγάλο ποσοστό που εγκαταλείπει τις σπουδές (~35%), στο οποίο πρέπει να προστεθεί ένα μεγάλο ποσοστό φοιτητών που παραμένουν «εγγεγραμμένοι» για περισσότερα από 4 έτη (~23%). Το Τμήμα δεν φαίνεται να γνωρίζει την ακριβή ροή των φοιτητών και δεν μπόρεσε να μας παράσχει απολύτως ακριβή στοιχεία σχετικά με αυτό το θέμα. Σύγχρονες μέθοδοι διδασκαλίας (ασύγχρονο e-learning) συνδυάζονται επιτυχώς με κλασσικές μεθόδους (εργαστηριακά μαθήματα και διαλέξεις), με αποτέλεσμα την «παραγωγή» ικανοποιημένων, επιτυχημένων και περιζήτητων αποφοίτων –αν και δεν υπάρχουν επαρκή στοιχεία για να ποσοτικοποιηθεί αυτό το εύρημα. Οι διασυνδέσεις με τη βιομηχανία είναι αρκετά ικανοποιητικές. Οι ερευνητικές επιδόσεις και προσπάθειες του Τμήματος ξεπερνούν τις συνήθεις επιδόσεις και απαιτήσεις για Τμήματα Τ.Ε.Ι., λαμβάνοντας υπόψη τα μέσα και την υποστήριξη που έχουν. Οι υπηρεσίες που παρέχονται από το Τμήμα είναι καλές και προσφέρουν στους φοιτητές μια καλή ευκαιρία για υψηλού επιπέδου πρακτική εμπειρία.

Η Επιτροπή αισθάνεται ότι η περίπτωση του συγκεκριμένου Τμήματος μπορεί να θεωρηθεί ως παράδειγμα «βέλτιστης πρακτικής», που θα έπρεπε να στηριχθεί και να ενισχυθεί οικονομικά πέρα από ό,τι συνήθως δίδεται σε Τμήματα των Τ.Ε.Ι. Είναι προφανές ότι το θεσμικό πλαίσιο για την έρευνα στα Τ.Ε.Ι. γενικά είναι ανεπαρκές για την περίπτωση του Τμήματος Πληροφορικής του Τ.Ε.Ι. Αθήνας.

Το επίπεδο των τεχνικών υπηρεσιών είναι μέτριο, αν και αξιοποιούνται πλήρως οι υπάρχουσες υποδομές. Υπάρχει επείγουσα ανάγκη για βελτίωση των διοικητικών και άλλων υπηρεσιών: ο αριθμός του διαθέσιμου προσωπικού είναι πολύ μικρός, δεν παρέχεται καμία εκπαίδευση, δεν υπάρχουν τυπικές διαδικασίες και σύγχρονες ηλεκτρονικές διοικητικές υποδομές. «Εξωτερικά» βάρη (προσφορά μαθημάτων σε άλλα Τμήματα του Τ.Ε.Ι. Αθήνας) επιβαρύνουν τον διοικητικό φόρτο.

Το Τμήμα έχει διαμορφώσει μία συνεκτική στρατηγική για την ανάπτυξη του από το 2003, που υλοποιήθηκε σε σημαντικό βαθμό. Έφθασε τώρα στο σημείο όπου απαιτούνται εξωτερικές αλλαγές (χώροι, διδακτικός φόρτος, θεσμικό πλαίσιο για την έρευνα, χρηματοδότηση, επαγγελματική διοίκηση και τεχνικές υπηρεσίες). Σήμερα, κινητήριοι μοχλός της στρατηγικής του είναι το μεταπτυχιακό πρόγραμμα που διεξάγεται σε συνεργασία με το Πανεπιστήμιο της Limoges και οι ερευνητικές διασυνδέσεις (π.χ. μέσα από την κοινή επίβλεψη διδακτορικών διατριβών) που προσπαθεί να αναπτύξει με τους εκεί συνεργάτες του.

Τα κυριότερα ευρήματά μας συνοψίζονται στον παρακάτω πίνακα:

Πρόγραμμα Σπουδών	Διδασκαλία	Έρευνα	Υπηρεσίες	Στρατηγική
Προσέγγιση Καλή, χρειάζεται όμως καλύτερη εξειδίκευση.	Προσέγγιση Πολύ καλή. Απαιτούνται καλύτερες εγκαταστάσεις (ιδίως εργαστήρια)	Προσέγγιση Πολύ καλή (λαμβάνοντας υπόψη τα υπάρχοντα μέσα και την υποστήριξη)	Προσέγγιση Ανεπαρκείς και χωρίς καλή οργάνωση.	Προσέγγιση Πολύ καλή. Πήρε πρωτοβουλία για εξωτερική αξιολόγηση το 2003.
Υλοποίηση Καλή. Χρειάζονται περισσότεροι χώροι (γραφεία, αίθουσες διδασκαλίας), εργαστήρια. Ανάγκη για 2-3 πρόσθετα μέλη διδακτικού προσωπικού.	Υλοποίηση Πολύ καλή – περιλαμβάνει σύγχρονο e-learning	Υλοποίηση Πολύ καλή παρά τις θεσμικές δυσκολίες.	Υλοποίηση Κακή – Βασίζεται στο προσωπικό φιλότιμο. Ανεπάρκεια αριθμητική του προσωπικού, έλλειψη εκπαίδευσης, διαδικασιών και ηλεκτρονικής υποδομής.	Υλοποίηση Πολύ καλή – εφαρμόζεται από το 2003.
Αποτελέσματα Καλά – επικαιροποιημένα. Πρέπει να βελτιωθούν τα ποσοστά των φοιτητών που εγκαταλείπουν, να μειωθεί ο αριθμός των μαθημάτων στα οποία μπορούν να εγγραφούν οι φοιτητές. Να ληφθούν μέτρα για τη μείωση της επιτρεπόμενης διάρκειας των σπουδών.	Αποτελέσματα Πολύ καλά: υψηλός βαθμός απασχόλησης και ικανοποίησης των αποφοίτων.	Αποτελέσματα Πολύ καλά (λαμβάνοντας υπόψη τα υπάρχοντα μέσα και την υποστήριξη) – μερικές ομάδες, τόσο δημοσιεύσεις όσο και προγράμματα.	Αποτελέσματα Πενιχρά, εκτός από την τεχνική υποστήριξη που μπορεί να χαρακτηριστεί ως μέτρια. Ελάχιστες έως ανύπαρκτες αθλητικές, πολιτιστικές ή άλλες δραστηριότητες για τους φοιτητές.	Αποτελέσματα Πολύ καλά – αρκετοί στόχοι έχουν επιτευχθεί, οι περισσότεροι από εκείνους εξαρτώνται από το Τμήμα.
Βελτιώσεις Αναγκαία η μείωση του φόρτου διδασκαλίας. Πρέπει να προωθηθεί η παραγωγή προχωρημένου ψηφιακού εκπαιδευτικού υλικού.	Βελτιώσεις Να μειωθεί ο φόρτος διδασκαλίας. Να προωθηθεί η παραγωγή προχωρημένου μεθόδων ΤΠΕ για διδασκαλία και μάθηση.	Βελτιώσεις Να προσδιορισθούν και να επιδιωχθούν περιοχές της εφαρμοσμένης έρευνας. Να διαμορφωθούν μακροπρόθεσμες στρατηγικές. Να δημιουργηθούν όργανα για την εποπτεία της εφαρμογής τους. Ερευνητικά εργαστήρια και χώρος για συνεργάτες έρευνας.	Βελτιώσεις Ανεπαρκείς –χωρίς σχέδιο. Απαιτείται βοήθεια από ειδικούς.	Βελτιώσεις Απαιτούνται θεσμικές αλλαγές.

Μεταπτυχιακό πρόγραμμα

Το Τμήμα μετέχει, όπως προαναφέρθηκε σε ένα μεταπτυχιακό πρόγραμμα σε συνεργασία με το Τμήμα Πληροφορικής του Πανεπιστημίου της Limoges. Από πέρυσι το Τμήμα προσφέρει το συγκεκριμένο πρόγραμμα από κοινού με το πανεπιστήμιο της Limoges: τα μαθήματα διδάσκονται πραγματικά από τους καθηγητές του Τμήματος στο ίδιο το Τ.Ε.Ι. και παράλληλα χρησιμοποιούνται εγκαταστάσεις τηλε-διασκέψεων. Οι απόφοιτοι, ωστόσο, λαμβάνουν τον μεταπτυχιακό τίτλο από το Γαλλικό Πανεπιστήμιο. Η Επιτροπή δεν είναι σε θέση να αποτιμήσει λεπτομερώς αυτό το πρόγραμμα, καθώς οι πρώτοι μεταπτυχιακοί του θα αποφοιτήσουν κατά το τρέχον έτος. Οπωσδήποτε, η Επιτροπή επαινεί τις σχετικές προσπάθειες του Τμήματος που είναι απόλυτα προς τη σωστή κατεύθυνση, προτού το Τμήμα αναπτύξει τα δικά του μεταπτυχιακά προγράμματα.

ΣΥΣΤΑΣΕΙΣ

Απαιτούμενοι Πόροι:

Χώροι

Κατά την άποψή μας, αν ένα μόνο αίτημα επρόκειτο να υλοποιηθεί ως αποτέλεσμα αυτής της αξιολόγησης, αυτό θα έπρεπε να είναι η εξασφάλιση χώρων για γραφεία και ερευνητικά εργαστήρια του Τμήματος, πράγμα κεφαλαιώδους σημασίας για την περαιτέρω ανάπτυξη του. Κάθε μέλος του εκπαιδευτικού προσωπικού θα έπρεπε να έχει ένα μικρό αλλά προσωπικό γραφείο (12-15 m²). Για κάθε ενεργή ερευνητική ομάδα πρέπει να εξασφαλισθεί ερευνητικός εργαστηριακός χώρος 50-75 μ², απαραίτητος για την πτυχιακή εργασία που εκτελούν οι προπτυχιακοί φοιτητές, οι μεταπτυχιακοί φοιτητές (συμπεριλαμβανομένων των υποψήφιων διδακτόρων), οι ερευνητικοί συνεργάτες που εργάζονται σε προγράμματα και οι περιστασιακοί εξωτερικοί επισκέπτες καθηγητές. Σήμερα υπάρχουν 5-6 ενεργές ερευνητικές ομάδες. Το Τμήμα πρέπει να σχεδιάσει ένα νέο οργανόγραμμα εγκαταστάσεων με προβολή στα 10-15 επόμενα έτη.

Τεχνική Υποδομή

Έρευνα: Απαιτείται πρόσβαση σε ερευνητικό εξοπλισμό τελευταίας τεχνολογίας. Οι ανάγκες πρέπει να συγκεκριμενοποιηθούν από το εκπαιδευτικό προσωπικό που θα αναλάβει την ηγεσία κάθε ερευνητικής ομάδας και ακολούθως να αναληφθούν οι διαδικασίες για την προμήθεια αυτού του εξοπλισμού, με το Τμήμα να έχει τον αποφασιστικό ρόλο.

Διδασκαλία: Όπως προαναφέρθηκε, πιστεύουμε ότι το Τμήμα μπορεί δυνητικά να αποτελέσει τοπικό και εθνικό υπόδειγμα καλής χρήσης των τεχνολογιών ηλεκτρονικής μάθησης (π.χ. e-class). Προτείνουμε περαιτέρω υποστήριξη της τοπικής ομάδας e-class τόσο σε προσωπικό (π.χ. τεχνικός διαχειριστής του e-class) όσο και σε υποδομή (εξυπηρετητές για πολυμεσιακές εφαρμογές).

Διοικητική Υποδομή

Χρειάζεται πρόσθετο προσωπικό. Το σημερινό μέγεθος της γραμματείας είναι ανεπαρκές και δεν αρμόζει στους στόχους και τα σχέδιά του Τμήματος ούτε ανταποκρίνεται στον υπάρχοντα φόρτο εργασίας.

Το υπάρχον προσωπικό χρειάζεται εξειδικευμένη εκπαίδευση σε γραμματειακές σπουδές και διαχείριση προσωπικού.

Το Τμήμα έχει πενιχρές διαδικασίες ελέγχου της ποιότητας. Η Επιτροπή πιστεύει ότι αυτό

μπορεί να βελτιωθεί ουσιαστικά αν ζητηθεί επαγγελματική βοήθεια σε αυτό τον τομέα.

Οι ηλεκτρονικές υπηρεσίες (E-services) πρέπει να ενισχυθούν και να βελτιωθούν (πχ. ηλεκτρονική εγγραφή φοιτητών, προγραμματισμός μαθημάτων).

Απαιτείται βελτίωση και επέκταση του χώρου της γραμματείας (ειδικά σε συνδυασμό με τη σύστασή μας για αύξηση του διοικητικού προσωπικού).

Χρηματοδότηση

Χρειάζεται σημαντική χρηματοδότηση για την έρευνα (τόσο για τις υποδομές, όσο και για απ' ευθείας χρηματοδότηση για ερευνητικά προγράμματα που θα μπορούσαν να βελτιώσουν τις ήδη τρέχουσες ερευνητικές δραστηριότητες του Τμήματος).

Η τρέχουσα χρηματοδότηση για συμμετοχή σε συνέδρια (2 συνέδρια/έτος) είναι μια καλή πρωτοβουλία, αλλά θα πρέπει να ενισχυθεί (ορισμένα μέλη του προσωπικού τα οποία είναι πιο ενεργά στην έρευνα μπορεί να πρέπει να παρακολουθούν περισσότερα από 2 συνέδρια/έτος). Θα πρέπει, επίσης, να χρηματοδοτούνται τα ταξίδια για συναντήσεις στο πλαίσιο διεθνών συνεργασιών.

Η επιτροπή συνιστά την προκήρυξη 3 νέων θέσεων καθηγητών σε κατώτερες βαθμίδες

Φόρτος διδασκαλίας

Η επιτροπή είναι πεπεισμένη ότι ένα από τα κύρια εμπόδια για την περαιτέρω ανάπτυξη του Τμήματος (από κάθε άποψη: ερευνητική, διοικητική και ποιότητας διδασκαλίας) είναι πρωταρχικά ο φόρτος διδασκαλίας. Συνεπώς, συνιστάται η μείωση του διδακτικού φόρτου, που μπορεί να επιτευχθεί με τον ακόλουθο τρόπο: να εφαρμοστούν οι κανονισμοί οι οποίοι αναγνωρίζουν την επίβλεψη της πρακτικής άσκησης ως διδασκαλία· να παρέχεται άδεια μείωσης του φόρτου διδασκαλίας ως ανταμοιβή για την επιτυχή διεκδίκηση ανταγωνιστικών ερευνητικών προγραμμάτων.

Προτεινόμενες εσωτερικές αποφάσεις

Η έκθεση εσωτερικής αξιολόγησης αναφέρει την ύπαρξη ορισμένων επιτροπών οι οποίες λειτουργούν στο Τμήμα. Πιστεύουμε ότι υπάρχει ανάγκη για καλύτερο έλεγχο ποιότητας της διαχείρισης και λειτουργίας αυτών των επιτροπών. Πρέπει π.χ. να καταγράφονται και να μελετώνται οι τεκμηριωμένοι στόχοι τους, τα πρακτικά και η ανάθεση αρμοδιοτήτων.

Με δεδομένες τις συστάσεις μας για περαιτέρω βελτίωση των τρεχουσών ερευνητικών δραστηριοτήτων του Τμήματος, προτείνουμε να δημιουργηθεί μια τμηματική Επιτροπή Έρευνας είτε να οριστεί ένας Διευθυντής Έρευνας, ο οποίος θα εποπτεύει την ανάπτυξη και την εφαρμογή μιας σαφούς στρατηγικής, πολιτικής και δραστηριότητας στην έρευνα. Ο Διευθυντής Έρευνας θα πρέπει να είναι ισότιμος με τους Διευθυντές Τομέων και να είναι μόνιμο μέλος της Διοίκησης του Τμήματος.

Θα πρέπει να οργανωθεί ένα ολοκληρωμένο σύστημα για την παρακολούθηση της ροής των φοιτητών και τις διαδρομές επαγγελματικής απασχόλησης των αποφοίτων. Το σύστημα θα δίνει στοιχεία για τα ποσοστά των φοιτητών που αποτυγχάνουν και εκείνων που εγκαταλείπουν τα μαθήματα, καθώς επίσης και για τη βραχυπρόθεσμη και μακροπρόθεσμη απασχόληση των αποφοίτων.

Ενθάρρυνση και προτεραιότητες

Πιστεύουμε ότι η τρέχουσα συνεργασία με το Πανεπιστήμιο της Limoges πρέπει να ενισχυθεί και να ενθαρρυνθεί. Ένα μεταπτυχιακό πρόγραμμα είναι σαφώς καλή ευκαιρία για περαιτέρω διεθνείς συνεργασίες.

Τα μέλη της Επιτροπής:

Όνοματεπώνυμο

Υπογραφή

1. Καθηγητής ΧΡΗΣΤΟΣ Ν. ΣΧΙΖΑΣ (Πρόεδρος)
Πανεπιστήμιο Κύπρου, Κύπρος
2. Καθηγητής ΘΑΝΑΣΗΣ ΧΑΤΖΗΛΑΚΟΣ
Ανοιχτό Πανεπιστήμιο Κύπρου, Κύπρος
3. Καθηγητής ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΣΑΜΑΡΑΣ
Πανεπιστήμιο Κύπρου, Κύπρος
4. Δρ. ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΦΑΚΑΣ, Senior Lecturer
Manchester Metropolitan University, Manchester, UK
5. Δρ. ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ ΖΑΦΙΡΗΣ, Reader
City University, London, UK